

DEFENSIO ARISTOPH.

tem efflagito, téque oro, vt nihil prius contra Aristophanem statuas, hac Plutarchi auctoritate deceptus, quàm rationes illius probè mecum excutiás. Equidem magni iudicij, & multiplicis eruditionis hominem fuisse Cheronæum Plutarchum, nemo sanus dubitat. Nam non modò in omni Græcorum Latinorúmque scriptorum historia versatum esse, sed etiam Philosophorum omnium scholas perlustrasse, & accuratas dicendi ac differèdi de rebus varijs rationes egregiè eum tenuisse, quiuis potest intelligere, qui in scriptis illius cognoscendis mediocrem operam posuit. Ego certè huius viri literaria monumenta tanti facio, vt è maximo optimorum ac præstantissimorum auctorum cumulo, quouis alio potius, quàm hoc auctore carere velim. Nam ita iudico, cæterorum scriptorum iacturam, vel vnus Plutarchi operibus refarciri posse. Nihilominus tamen tanti eum non æstimo, vt, quæ ab illo scribuntur, ea cuiquam alteri in præiudicium valere velim. Nam quia in iudicando, & sententia de alijs ferenda, vt homo, errare, labi, decipi potuit, cautè omninò in ea parte legendus, probandusque hic auctor est. Quàm enim malignè & iniquè de malignitate Herodoti scripserit, id nostra ætate homines quidam doctissimi perbenignè euidentèrque demonstrârunt. Quàm temerè interdum Plutarchus de viris doctissimis pronunciet, vel ex vno loco, (vt omittam alios) satis intelligi potest, vbi suam is de Aristotelæis Metaphysicis fert sententiam: *Ἀληθῶς γὰρ (ait in vita Alexandri) ἢ μὴ τὰ φυσικὰ παραγραπτεία πρὸς διδασκαλίαν ἢ μάθησιν ἐδὲν ἔχουσα χηρίσιμον: ὑπὸ δὲ φηματίς πεπαιδευμένοις ἀπὸ ἀρχῆς γέγραπται.* Reuera (inquit) commentarius ille, qui dicitur Metaphysica, ad docendum vel dicendum nihil habet momenti, eo fine ab initio scriptus, vt esset modò specimen eruditus. Hoc iudicium tanti viri de summo Philosopho, quàm sit friuolum, & profus nullum, omnes intelligunt, qui adyta Philosophiæ intrarunt, & Aristotelis præcepta rectè perdidicerunt. Quare neque in hac comparatione duorum Comitorum, neque in alijs scriptis, Plutarcho ita assentiendum censeo, vt, quid ea in se veri aut falsi habeant, prius perscrutari non liceat, quàm fidem *ἀπλῶς* adhibeamus. Etsi enim non inficias eo, rectè sensisse de Menandro Plutarchum, quòd eum Aristophani præferendum censuit (est enim tanto superior Aristophane Menander, quanto maior est Plauto Terentius, licèt alij diuersum à me sentiant) quia tamen non sine contumelia alterius de altero iudicauit, omninò mei officij esse puto, vt à falsis criminibus alter vindicetur. Ac initio quidem non nego, genus sermonis apud Aristophanem reperiri *φορτικὸν ἢ θυμικὸν, καὶ βαρυσόν*, illiberale, scenæ accommodatum, & sordidum. Nam multa in Aristophanis Comœdia occurrunt verba obscœna, multa geruntur scurrilia, multa dicuntur sordida. Sed quia tamen ista non in omnibus Comœdijs, neque in ijsdem semper aut crebrò obuia sunt, propterea non tota accusanda aut repudianda erat oratio, in qua pleraque dicuntur grauitè, & multa geruntur admodum prudenter. Quinimò hoc ipso laudat oratione in Aristophanis Plutarchus, cùm eam scenæ accommodatam esse dicit. Equidem scurrilia, illiberalia, & obscœna illis tantùm poeta tribuit, qui sunt tales, vt: serui nequam, senes auari ac salaces, verulæ libidinosæ, & consimiles personæ, vbi non suum, sed alienum in persona introducta ingenium poeta delineat. Equidem hac ipsa ætate inuenias homines doctos, qui hac ipsa de causâ Aristophanem Menandro præferent, quòd genus illud sermonis Aristophanici sit accommodatius scenæ, quàm Menandri: & hoc *ξανακώτερον* illud *καμικάτερον* esse dicturi sunt. Nam vetus Comœdia ante Aristophanem omninò talis fuit, vt pleraque in ea obscœnè & scurriliter agerentur, ac dicerentur. Vitio igitur temporum illorum potius quàm poetæ hoc, quicquid reprehensionis est, ascribi debet. Quid? quòd ne ipse quidem Menander hac culpa vacat? Si enim adeò esset pudicus, adeò probus, vt à Plutarcho prædicatur, certè magnam illi faceret iniuriam Plinius, qui Menandrum vocat **OMNIS LVXVRIÆ INTERPRETEM**. Postremò (vt omittam alia) vel finis poetam excusat. Nam, Cælio Rhodig. teste, Comœdiæ finis non ferè alius erat Græcis, quàm lætitia, & hilaritas. Quod adeò verum est, vt in libris obseruatum sit, & testis in nebulis Aristophanes, interpretis item accedente calculo, risus gratia, plerunque scorta pudenda graphicè expressa, & id genus alia non pauca produci consueuissent: adeò, vt Comicum risum prouerbij vice vsurpari quandoque compererim. Cui quoniam inesset sæpè morsus aliquis, & principum fœda sugillatio, Comitorum sales venenatos dicit Seneca. Hæc Cælius lib. 6. cap. 17. Idem ergo finis nostro poetæ fuit propositus, vt spectatores in risum solutos excitaret, & de sapientibus dictis, atque occultis